Почтову оплату зложено з гори гуртом.

Ч. 18. (146) Неділя, дня 30. квітня 1922. (Ціна 1. прим. 25 мп.) Рік IV.

Ціна примірника 25 м. Чвертьрічна передплата разом з оплатою почт. в краю 300 м; за границею разом з оплатою почт. 600 марок, поодиноке число 80 м. В Америці 2 дол. річно. Адреса Редакції і Адміністрації: Перемишль, вул. Побереже ч. 1.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

Оголошення: 80 м, за один петітовий рядок або його місце.— Дрібні оголошення по 20 м від слова. — Некрольоґи і матрим. оголошення по 40 м. від слова. Оголош: більшим друком платиться подвійно.

Поки ще час!

Коли злопамятний царат не визнав уніятської церкви, а на визнавців греко-католицької релігії уладив нагінку, примушуючи їх всілякими насильними средствами до приняття православія, велика кількість Українців мешканців Холмщини, Полісся, Волині і інших граничних земель України перейшла на римо-католицьку релігію, щоби не зрадити католицизмові. Насильства царських посіпак могли бути мірою привязанности нашого народу до цеї релігії. Царський указ і його виконавці мали в першій мірі на меті викорінити в українськім народі все те, що відріжнювало український народ від московського, а що ставало на перешкоді до обєдиненія, якого зміст був: оден цар, одна віра, оден народ.

Передбачаючи небезпеку винародовлення, докладніще сказать обмосковщення, багато Українців приняло римо-католицьку релігію. Однак Московському Урядови не залежало тільки на зміні обряду, як ходило власне-ж о те, щоби затерти всі сліди українства. З такого становища московського уряду скористало польське римо-католицьке духовенство, яке вихісновуючи положенне і інстинктовну ненависть до Москви, під покришкою католицизму почало перетягати знесилену і національно невироблену ще як слід українську масу в польський національний табор. При обильній грошевій та моральній помочі польської інтеліґенції та дідичів, що остали тут з ласки колишньої Річипосполитої Польської, зачали виростати на прадідній українській землі нові косцюлки. Щоби приспішити процес польонізації, мобілізовано для тих косцюлків всю двірську службу, виголошувано польські проповіди і зручно повязано приналежність до римо-католицької релігії з приналежністю до польської народности. Це вдавалось тим лекше, що московський уряд не визнавав Українців за окрему націю, коли рівночасно Полякам дозваляв свобідно називатись Поляками, плекати свою культуру і т. і. Таким робом католицизм найшовся завдяки польському клирови в рядах ворогів української народности. Свою привязанність до католицизму оплатив український народ сотками тисячів своїх винародовлених синів.

Цього рода явище повинно на себе звернути увагу всего католицького світа, а головно Риму та папської курії, якщо вони бажають поки ще час зарадити дозріваючій небезпеці. Політична перевага історичної Польщі над історичною Україною, якої державність а й національність поміж трема ворогами була постійно ослаблювана, дальше непоправний нахил історичної Польщі до винародовлювання українських мас, станув великою перешкодою до розвитку католицької релігії на Україні. Всі свідомі, культурні сили України стали в 17 і 18 століттю до боротьби з Унією, слушно побоюючись, що несе вона національну загибіль українським масам. Нахабність, огонь і меч, якими насаджувано польську державність на українських землях, отсе й були причини невдачі католицької пропаґанди в історичній Україні. Це діялося в часах, в котрих національне питанне не відгравало такої значної ролі, як тепер, і тоді, коли розвиток подій був з природи річи далеко повільніщий, аніж сьогодня.

В сучасну хвилю великі простори українських земель найшлись силою всіляких обставин під панованнєм новітньої Польщі. З часів історичної Польщі богато змінилось. Передовсім зросло непомірно національне подразненне, поглибився національний рух, скріпшала національна, самостійницька, українська ідея і збільшилось число українських культурних працівників. Чи силою закона, чи внаслідок призвичаєння вважає польська влада всіх римокатоликів за Поляків, чого доказом є насильне притягуваннє їх до служби в війську*). Проти волі населення польські урядові кола пришпилюють українському населенню назву „Русин", бо та назва принайменше „зверху" не пригадує наддніпрянської України. Поволи, по історичному зразкові начинається викорінювати у внутрішнім церковнім урядованню все те, що нагадує собою українство, а навіть ріжними крутими доріжками ведеться наступ на сам обряд, здираючи з його все те, що ціхує його як український обряд. За доказ хай послужать численні накази писання метрик в латинській мові, відношення урядів до парохіяльних урядів в польській мові і т. д.

При політичному режімові витворює це все хоробливий стан, в якому наш народ, шукаючи поліпшення свойого політичного стану, буде змушений шукати всіх середників, які хоронитимуть його перед винародовленнєм. Щоби забезпечити собі національний розвиток, він силою реакції і силою подій мусітиме опертися о те, що скріпляє національного духа, а жертвувати тим, що хочби й дороге серцю, але його ослаблює. Цей національний інстинкт самозбереження принаглив всі культурні сили Наддніпрянської України до зірвання церковних звязків з Москвою, а до виявлення питання автокефальности української Церкви на першу чергу дня. Здається, що католицькі круги світа зовсім не розуміють ваги цього питання. Замісць того, щоби прихилити до себе ті свідомі українські круги, що стремлять до зірвання церковних звязків з Москвою попираннєм українських державних змагань на всіх єї територіях, — вони злигаються з ворогами української державности, тільки з цієї радости, що ці вороги це католицькі держави. Коли пропаґанда католицизму на Україні має зачинатися поневоленнєм поодиноких земель України, тоді річ зрозуміла, на успіх вона рахувати не може, — навпаки грозитиме тут небезпека, що саме ті поневолені землі, шукаючи порятунку перед національною загибіллю, будуть хилитись до православія. Небезпека тут тим більша, що унезалежненнє української церкви від московського патріярхату розвивається дуже скоро, що церква стає національною наскрізь, та що навіть богослуження відправляються на живій укр. мові. Національний, самооборонний рух, що стремить до осягнення державної незалежности є тим чинником, який заставив українські маси в інтересі скріплення своїх позицій відчахнутися від церковної залежности від Москви.

Дотеперішна політика Польщі у Сх. Галичині супроти укр. населення, яка в першій мірі спрямована проти його державних змагань, визиває і визве собою ту небезпеку, що заставить укр. маси до шукання піддержки в своїх національних змаганнях у своїй національній церкві зі шкодою для католицького світа, якщо цей не оглянеться в час і не покінчить ра[illegible] вжди з медвежою прислугою Польщі дл[illegible]олицизму, яка головно виявляється в походові проти всего, що українське.

Католицький світ і його провід повинен це взяти зріло під розвагу. Закріпленне польської державности на українських землях не є скріпленнєм католицьких позицій на тих землях, а навпаки, його ослабленнєм.

*) Що головно має своє приміненне у Сх. Галичині.

Питання й завдання часу.

Національні війни укр. народу з відвічними ворогами і післявоєнний террор потрясли сильно всім українським громадянством. Повільно тільки послідує зрівноваження, яке є так потрібне, щоби продовжати вдатну і плянову оборону. Кождому стало ясно, що свободу може осягнути тільки сильний, та що тільки така сила має вигляд на повний успіх, коли вона працює під добрим проводом, коли вона єдна і готова до жертв.

Добрий провід, се початок успіху. Лише той провід, що спочиває в руках здібних і розумно-хитрих людей може забезпечити успіх в справі народної оборони. Особисті амбіції проводу належить клеймити і пятнувати як народню зраду. Підставою успіху є єдність і лучність орґанізацій та поодиноких громадян в верховнім проводі народної оборони і це власне складається на народню силу. Тільки з'єднаними з'усиллями можна довершити великих подвигів. Всяку байдужність та втечу від обовязків належить прилюдно як найостріще осуджувати.

Хитрість є теж конечна до успіху. Треба вважати противника, якщо не більше хитрим від себе, то принайменше однаково хитрим. Тільки хитрість може охоронити перед несподіванками та перед тим, щоб противник випередив події та заскочив нас неприготованими, на що звичайно спихається вину на випадок невдачі.

Всі знають з історії, яким шляхом добув собі український народ волю і яким шляхом її стратив. Як задивлялись на народні змагання народи західної Европи? Одні дивилися байдужно, інші помагали противникам. На всякий випадок, світ перейшов до дневного порядку над справою свободи 40-міліонового народу. Та внедовзі виявилось, що такий стан є неможливий, та що він загрожує загальній справі мира в Европі. Сила, яку проявив і дальше проявляє собою укр. народ, та непредвиджений зріст єї ще в найблизчій будучности є тим чинником, що заставляє неприєднані досі московські дипльоматичні круги визнати Україну та згодитися на федерацію, щоби лишень не стратити єї зовсім. Цеж хлібний шпихлір і одинокий доступ до Середземного Моря. І думка західних держав зачинає змінятися в нашу користь, чого доказом є заграничка преса за два останні роки.

В останних днях поширила краєва і заграничка преса алярмові вістки про нову війну. Певно, до війни може прийти внедовзі, а прямує до того висліду непогамована політика Франції супроти Німеччини, політика малої антанти, насильна політика совітів та визвольні змагання народів під анґлійського імперією, — це все ластівки, які ніяким чином не приносять з собою виглядів на замирення в Европі. Навіть вирішеннє справи Сх. Галичини на міжнародній Ґенуенській конференції, якщо до цього дійде, по волі подавляючої більшости населення цього краю, не принесе серед таких обставин мира цій країні. Бо схід Европи ще не остиг з революції. Населеннє кождої території, яка бажає мира для себе, мусить богато працювати, щоби справедливим рішенням прийти з моральною і фізичною допомогою. *Микола Вовкунець.*

Східна Галичина.

„L'Ere Nouvelle" з 14. IV. під нагол.: Франція і доля Сх. Галичини" доносить таке: Екзекутивний комітет французького товариства Ліґи Націй приняв 20. марта с. р. на засіданню, якому проводив п. Аппель. ректор парижського університету, одноголосно резолюцію, в справі Сх. Галичини, ухвалену 5. грудня 1921 французькою Ліґою прав людини. Згадана резолюція містить домаганнє утворення контрольного орґану над польською військовою окупацією в Галичині і негайної розвязки галицького питання шляхом визнання самостійности Галичини. Отсю резолюцію подано до відома французького правительства і Ліґи Націй". — „Le Petite Parisien" з 3. IV містить розмову свого берлінського кореспондента, яку він мав з Раковським в Берліні. Раковський між іншим сказав таке: „Ми не їдемо до Ґенуї, щоб порушувати там політичні і територіяльні питання, хоч деякі з тих питань, як прикладом *устрій Сх. Галичини* розмежованнє Бесарабії, або справа проливів, *інтересують нас безпосередно.* Та сама ґазета з д. 4. IV. містить статтю про російські границі. В тій статті про Сх. Галичину пишеться так: „Сх. Галичина,

якої устрій досі не вирішений остаточно антантою ізза численного українського населення, яке там живе, находиться тепер під окупацією Польщі". — Як бачимо, прилюдна опінія у Франції нічого не знає і не хоче знати про це, неначеб Сх. Галичина належала до Польщі. Навпаки, всюди виразно зазначено, що Сх. Галичина є справою міжнародною. Тому то тепер перебуває в Ґенуї українсько-галицька делеґація, яка докладає всіх старань, щоб поінформувати европейських дипльоматів про сучасне положеннє Сх. Галичини та домагатись вирішення долі цего краю. В тій цілі ця делеґація внесла пропамятне письмо до Конференції, де, покликуючись на міжнародні трактати, домагається щоб конференція вислухала бажань сх.-галицького населення і вирішила долю Сх. Галичини в дусі новітнього права про самоозначення. Крім того галицькі делеґати особисто представляють дипльоматам тяжке життя нашого народу в Сх. Галичині і тим способом розвивають дуже корисну пропаґанду в хосен незалежности Сх. Галичини. Ця діяльність дуже не на руку польським політикам і вони розпускають поголоски, неначеб то галицька делеґація виїхала з Ґенуї, бо справа Сх. Галичини і Виленщини не буде порушена в Ґенуї. Це очевидна брехня, бо галицька делеґація не думає виїздити з Ґенуї, а справа спірних теріторій мусить бути порушена на ґенуенській конференції тоді, коли конференція буде займатися внеском про взаїмне зобовязаннє що до береження мира через 10 літ. Очевидно, що перед таким зобовязаннєм мусять бути витичені всі границі. Тоді литовський міністер Ґальванаукас порушить справу Вильна, тоді теж мусить прийти на дневний порядок справа Сх. Галичини. Польські ґазети вправді розпускають поголоски, що західні держави хотять визнати східні границі Польщі, а при тім признати Польщі Сх. Галичину, але це звичайна собі польська качка, бо тоді треба булоб змінити сен-жерменський та севрський трактат, а крім того і договір в Спа, бо всі ті трактати уважають Сх. Галичину окремою державою. А звісно прецінь, як борониться Франція проти зміни всіх тих трактатів, які підписано в Франції. Тому і визнаннє східних границь, яку собі Поляки витичили в Ризі, впрост виключене. Тай большевики, щоб робити трудности Польщі, булиб проти прилучення Сх. Галичини до Польщі. Це ясно видко з заяви Раковського, яку ми вище навели за французькою ґазетою.

Справою Сх. Галичини дуже інтересується ватиканська дипльоматія в Римі і вона теж буде мати важкий голос в справі вирішення долі Сх. Галичини. Ці круги обвиняють Польщу, що через єї релігійну нетерпимість не можна на придніпрянській Україні і в Росії поширити унії. Це можна доконати тільки українськими місіонарами, а саме ОО. Василіянами. Але в тій цілі треба передовсім забезпечити Сх. Галичину від польського впливу і признати їй незалежність. Тому „Час" взиває польських політиків, щоб протиділали таким поглядам, доказуючи, що тільки Поляки можуть навернути Україну і Росію на католицизм; Українці до того не спосібні, бо вони шовіністи... — Як довідуємось з добре поінформованого джерела, тепер справді в Римі обмірковується справа унії на Україні і в Росії. В тій цілі кардинал Ґаспарі скликав конференцію визначних політиків і теольоґів ватиканських на конференцію, аби обговорити з ними цю важну справу. На тій конференції забрав голос оден духовний достойник з наших „приятелів" і дуже остро виступив проти українських оо. Василіян та доказував, що вони неспосібні до ширення унії на Україні.

Проти клевет цего достойника виступив настоятель чина Вербістів (Sti Verbi Christi), взяв в оборону чин оо. Василіян і доказував, що вони і тільки вони покликані до того, щоб ширити унію на сході. Колиж говорити про шовінізм, то він передовсім є в польського духовенства, яке в першій мірі має на оці польські інтереси, а не католицизм.

Як бачимо, чужинці мають добрі інформації про наші справи. Всім прецінь відомий виступ архіеп. Теодоровича проти українського народу. А приповідка каже: «Від голови риба смердить".

Душпастирство Еп. Хомишина.

Місто Городенка — це одна з найбільших парохій станіславівської дієцезії. До неї належить понад 7000 гр. кат. душ, має дві церкві, а до обслуги вірних кромі пароха утворено вже давно перед війною два системізовані сотрудництва. Парохія є дуже добре ситуована, бо крім iura stolae належить до неї 123 гектарів урожайного чорнозему. — В р. 1919 помер тут парох бл. п. о. Н. Котлярчук, чоловік дуже авторітетний... але жонатий. По його смерти Еп. Хомишин обдарив Городенку адміністратором парохії в особі целебса о. Р.. Але по недовгім його побуті в Городенці витворилась така прикра ситуація між адміністратором а парохіянами, що ці послідні вислали депутацію до Владики з просьбою, щоб о. Р. забрався з Городенки. Арґументи депутації мусіли бути досить сильні, бо Епископ до 24 годин переніс о. Р. Але ця депутація скомпромітувала целебсівську політику станиславівського Владики, а наслідком цего Городенка стягнула на себе його гнів. „Тому, мовляв, що не була пошанована воля Владики", Городенка не дістане ні пароха, ні адміністратора. Строгий вирок запав і Городенку о 7000 душ приділено до сусідної парохії Глушкова, яка має 1500 душ і є віддалена від Городенки о 4 км. Тепер о. Могильницький з Глушкова став доїжджаючим адміністратором Городенки! Так покарано Городенку зате, що мала відвагу поскаржитись на целебса.. Городенка без адміністратора, без пароха, а парохіяльне поле вже третий рік випускає староство в аренду і збирає міліоновий чинш.

Довго зносили городенські парохіяне цю секатуру епископської самоволі, аж терпець урвався. Як нам звідтам пишуть, розпочалась там акція, щоб віднестись до Риму зі скаргою на самоволю епископа. Парохіяне отверто заявляють, що радо повиталиб в своїй парохії *правдивих*, несилуваних целебсів оо. Василіян, з котрих одні занялибся парохією, а другі парохіялною господаркою, а не хотять целебсів, що стали ними тільки з волі Владики всупереч своїм переконанням.

Отсей факт епископської самоволі подаємо до відома нашому громадянству і питаємо: Як довго ще буде станиславівський Владика тесати кілки на голові нашого громадянства?

Огонь, як злодій приходить ненадійно, тому поки єще час обезпечайте своє майно в Товаристві вз. обезпечень „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20. (155-1-1)

В справі кружків аматорських театрів.

Показується, що за останні два роки діяльність і життя читалень „Просвіти" пійшли головно в напрямі орґанізовання кружків аматорських театральних вистав. І якби не перепони, ставлені адміністративними властями, та недостача технічного й артистичного проводу, можнаби повести розвій згаданих кружків доцільно під оглядом артистичним і ідейним. Їх значіння під теперішню хвилю першорядне. Тому Головний Виділ Тва „Просвіти" у Львові звернув з окрема свою увагу на діяльність театральних кружків при читальнях і рішив прийти їм з помічю, та зорґанізував окрему театральну комісію, якій віддав усі справи, що відносяться до аматорських театральних кружків.

Комісія взиває всі виділи філій і читалень, при яких істнують вже кружки аматорських театрів, прислати їх звіти для реєстру в Комісії після слідуючих точок: а) коли зорґанізувався кружок і чи без перерви працює до останнього часу, б) чи були вистави і кілько, в) в якій салі дає вистави, чи в власній чи чужій і як велика, скільки помістить людей, г) подати розмір сцени (довжину і ширину), ґ) чи має декорації, д) чи має матеріяли до декорацій, е) чи має інструкторів, є) як відноситься до кружка місцеве населення, а як польська поліція і староство. Комісія прийде амат. кружкам в поміч тим, що: а) видасть в найкоротшому часі практичний підручник для амат. театрів враз з поданням чисел рескрипту, б. намісництва і дир. львівської поліції дозволу на вистави найважнійших штук, б) видавати ме театральні пєси і оголосить список штук цікавих по змісту, легких до вистави на сільській сцені; як перший випуск друкується вже двоактівка „Зимовий вечір" Старицького, в) виробляти-ме у власнім заряді необхідні декорації, які можна буде в Тов-і позичати за кавцією та відповідною оплатою, г) постарається о комплєти перук, шмінки, крепи (волосся) й інше приладдя до характеризації, які також буде можна за оплатою позичати або й купувати, ґ) Комісія посередничити-ме в дирекції театру „Української Бесіди", щоби за порукою Комісії та відповідною кавцією і оплатою випозичувано кружкам потрібну ґардеробу, а головно історичну, ґ) орґанізує із досвідних артистів гурток інструкторів-режісерів для висилки на провінцію для переведення проб і самої вистави, е) увійшла в порозуміння з дирекцією театру „Української Бесіди", щоби при виїзді трупи на провінцію професіональним артистам давала дозвіл на зразкові вистави по найблизчих читальнях „Просвіти", які цього зажадають.

Комісія вести-ме на власний кошт майстерню для зладження декорацій для сільських сцен, виробу перук, фарб і шмінок до характеризації, ґардероби і т. д. У всяких справах, що дотичать вистав належить звертатися до Театральної Комісії Тва „Просвіти" Львів, Ринок 10, устно чи письменно, де урядувати-ме театральний референт Тва. Гол. Виділ має надію, що Виділи Читалень скористають з нагоди і доложать праці, щоби започате діло вийшло на добро народу. За театральну Комісію: о. І. Туркевич, Ол. Загаров, С. Маґаляс.

Дописи.

З Городенки: Дня 1. мая 1922 р. укр. учительство городенського повіту святкуватиме 40-літний ювілей учительської праці свого товариша, п. Омеляна Билинкевича, упр. школи в Стрільчу. Це святкує свій ювілей оден з тих, яких культурну працю можна назвати чорною, важкою роботою на ниві народньої освіти. Кілько сил, кілько невичерпаної енерґії треба людині, що взялася весь свій трудолюбивий вік за обтесування сирої колоди з першої тріски — може зрозуміти цей, що сам на тому полі працював. Народний учитель — це воїн з ударної лави, що йде до боротьби з невіжеством в перших рядах. Нехай поклін, який віддається ветеранови народного учительства на цьому місці, буде мірою признання з боку суспільности для цілої лави робітників на цім плодоноснім полі. 40 літ працювати на полі освіти і то серед можливо найтяжщих, специфічно галицьких обставин — це справдішне геройство. Тай успішна, дуже успішна праця була сідоглавого Ювілята. Всюди, де вчив, вкладав він ціле своє єство в освітну працю, і то не тільки в школі, але й поза школою. Кожда його розмова з селянами — це була освітна праця. Тим способом виховував він нове, свідоме поколінне. За його радою батьки віддавали своїх синів і доньок до вищих шкіл і тепер шан. ювілят кожді свята і ферії перебуває в кружку своїх учнів, які тепер займають важні пости серед нашого громадянства. Цінить високо освітну працю п. Билинкевича сам простолюд і це мабуть найбільшою потіхою для цего тихого каміняра на шляху нашого поступу. З глибокою пошаною і симпатією відносяться до нього і його товариші по званню, а виразом цего буде товариський зїзд в Городенці д. 1. мая.

Наша Редакція пересилає шан. Ювілятови щирі бажання кріпкого здоровля, щоб міг ще довго працювати на просвітній ниві, а в ювілейній врочистости возьме участь через упрошеного делеґата.

Любачів. В дописи в ч. 15 „Укр. Голосу" з Любачева читаємо, що просвітне життя повільно але постійно розвивається, що в 1920 р. заложено драматичний кружок, який до сего часу дав більше як 30 вистав, що просвітний кружок з причин перешкод з боку політичних властей не може розвинути діяльности. От, пусті фрази! Сей дописуватель хоче милити людям очі. Правдою є, що просвітне життє повільно, але постійно *завмирає*. Шкода, що автор не напровадив доказів, в чім саме те життя проявляється. Він сам перечить собі, коли зараз і пише, що просвітний кружок не працює з заподаних причин. (Такі перешкоди хто знає, чи будуть, бо є новий староста, а цей що робив перешкоди перенесений. Та це ще не причина). А чи драм. вистав було понад 30, то нехай сам кружок обчислить ті вистави. Так! Вистави були до часу вибору нового Виділу Просвіти, а від нового дасть Біг.. Правда, був час, коли праця була в повнім розгоні, але тоді не було при тім таких панів, як дописуватель, і власне така праця дала їм причину, щоби на людей ідейної праці, кинути калюмнії. Доробок, який тепер маємо, завдячуємо людям, що тихо, спокійно, без реклям працювали постійно! Они ввели в життя прив. укр. ґімназію, заложили кооперативу „Поміч", Ок. Г. К, заложено курси семінаріяльні (що їх тепер власти заборонили), були коляди на добродійні цілі, концерти і т. д. А все те робилось без тих, що люблять сваритись. Ті одиниці ідейні зогиджувані, поволи відсуваються і се є причина, що життє поволи, але *постійно завмирає*. Бо з цього, що крикуни зробили, нехай ясно і публично зроблять білянс своєї праці. Зачали роботу від устроєння вечерниць з танцями, з яких дохід призначили на добродійні цілі. Ніхто нічого з того не дістав, бо дефіцит в квоті 12.000 Мп. покрив Комітет забавовий. Мали ми нагоду бути на засіданню Виділу „Просвіти", але там все кінчиться сваркою, бо оден з тих панів не може зрозуміти, як міг попередний Виділ лишити довг з будови дому, а то 2.500 Мп. за побрані 5 дощок 4 цальових і 100 шт. цегол, котрі то гроші треба віддати. „То була зла господарка кличе — та то щось невиразного". Пане дописуватель, шкода Вашої реклями — бо ми самі знаємо хто і що варт. Зробіть Ви лишень другу чвертку роботи коло Народного Дому, а довгу полишіть в четверо тільки, що попередні, а заіменуємо Вас почесними членами Товариства. На закінчення радимо тим панам в роді дописувателів, прочитати собі вступну статтю в Гром. Вістнику з 3. IV. Ч. 41. під заголовком „Суспільний рак".

Тюдів, пов. Косів. А нарікають, тай нарікають українські часописи на старіство, що воно так щиро опікується українським життєм, що тому аж недобре робиться від цього. А в нас в Тюдові й живуть Українці, а староство ані вусом не морчне. А повинноб воно заопікуватися от хочби Михайлом Дутчуком, дарма, що він гром. писар і член наказної Зверхности Громадської. От, захотів тюдівський писар бути предсідателем місцевої шкільної Ради. За його стараннєм дотеперішна шк. Рада не збиралась майже цілий рік, так що Шк. Рада в Косові її розвязала. Тимчасом появилось якесь рolеcеnіе звернене до Управи школи, в якому подається назвиска господарів, котрі мають становити місц. шк. Раду. Тимчасом, як кажуть, такого рolеcеnіа зовсім не було, та що це лишень писар хотів громадян і Раду підбурити проти управителя. Окр. Шк. Рада знає про це, та робить, як у пісні співається: „козак знає, а мовчить"! Про господарку в селі, про господарку громадськими полонинами та гром. берегами над Черемошем, про збірку грошей на будову парохії, про дерево призначене на відбудову — про все те напишемо відтак. Була в школі поліція і перевела слідство аж два рази, перепроваджувалось слідство в справі приділу дерева з Експозитури здається п. Онишкевичом, та село далі не знає, де поділося дерево, призначене на відбудову знищеного громадського шпиталю. От тобі й наказна Зверхність! Якеж на неї найти лікарство? Не штука, що вона є наказною, а діло в тім, щоб вона була добра, та щоби її урядованням занялось староство. Це-ж бо теж українська справа і повинна п. ста-

росту зацікавити. Та в тім і біда, що староства здається поступають по засадам тої дівчини з пісні, що: „Ой знає, знає, кого кохає!“ — *Не-тюдівський.*

Чернятин, пов. Городенка. В 15. ч. „Укр. Голосу“ з 9/4 поміщена була допись з Чернятина, в котрій пятнується мене як: — „теперішного війта, а бувшого комісаря за українських часів, який з причин давних порахунків кидає колоди під ноги людям доброї волі — забороняє забаву в читальні і розганяє публику до хат“.

Прошу на сю допись помістити слідуюче спростовання: Правдою є і се є одна правда в дописи, що я розігнав з читальні „Просвіти“ танцюючих до пізної години, але зробив я се не тому, щоби знеохотити людей доброї волі до праці, але тому, що власне тої ночи, як ті молоді люде, шукали ради й розради в танцю і музиці з „panienkami z Gwoździca“, зайшов такий факт, що їхали з Коломиї мазури-кольоністи і учувши при дорові забаву, стали тій з близька приглядатися... Тай винесли з відтам таке вражіннє „jak to rusinom dobrze się powodzi — jak to oni ładnie tańczą!“. — Забава йшла при облупаних читальняних стінах, при слабенькім освітленню мізерної лямпки. Отсю забаву я дійсно розігнав, але не тому, щоби кидати людям доброї волі колоду під ноги, але для того, щоби спинити деморалізацію в селі серед тих людців, котрі в 1918/19 дезертирували з армії, а тепер лиш в танцю — в читальнянім обдертім будинку бажають найти „раду і розраду“. О добро читальні в Чернятині подбали за те ті панове аж так, що якби родина того зненавидженого війта не була запренумерувала одного „Українського Голосу“, то не булоб нині ані одної часописи в Читальні. — *Дмитро Боднарчук*, бувший комісар український, а теперішний начальник гром. в Чернятині.

Пищатинці, пов. Борщів. Дня 26 марта 1922 відбулися Заг. Збори чит. „Просвіти“ при невеликій участи місцевих людей разом зі свідомійшою молодіжю обох полів. Голова читальні Дмитро Ґаляс дав короткий звіт з діяльности Тва, а опісля о. Іван Харук в своїй промові підніс заслуги помершого голови материього Тва „Просвіти“ у Львові бл. п. Івана Кивелюка, котрого память пошановано повстанням з місць. П. Василь Штанґрет, нар. учитель (тепер без посади) б. старшина У. Г. А. посвятив коротку згадку поляглим борцям за волю, при чім відчитав призвища тих, що походили з нашого села. Їх дорогу память вшановано теж повстанням з місць. Відтак пояснив він значіння освіти і свідомости в справі осягнення нашої мети та заохотив зібраних, щоби вписалися в члени Тва. Вибрано головою Тва о. І. Харука, його заступником п. Штанґрета а секретарем п. А. Ґаляса. Ухвалено закупити „Пропамятну Книгу“, де мають бути вписані імена і призвища впавших героїв з села, померших членів місцевої читальні і визначних діячів материього Тва „Просвіта“ у Львові.

Селянська механічна ткальня „ПОЛОТНО“
спілка з обмеженою порукою
у Львові,
вул. Зіморовича ч. 20.

ОГОЛОШЕННЯ.

Посольство Української Соціялістичної Радянської Республіки в Польщі цим оповіщає:

Згідно постанові Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету від 28-го березня 1922 року особи нижче зазначених категорій, що будуть перебувать за кордоном після видання згаданої Постанови ВУЦИК і не одержуть до І го січня 1923 року від Посольства УСРР в Польщі закордонних пашпортів чи відповідних посвідчень, позбавляються права Українського громадянства: а) особи, що пробувають за кордоном без перерви звиш 5 років, б) особи, що виїхали за кордон з території УСРР без належного дозволу Радянської Влади, в) особи, що добровільно служили в арміях воювавших проти Радянської Влади, або брали участь в будь-якій формі в організаціях, котрі ставили своєю метою збройну з нею боротьбу, г) особи, що мали право оптації Українського громадянства і не скористувались цим правом до часу закінчення його терміну.

За розясненнями і справками звертатись по адресі: *Варшава, Ясна, № 26, Українське Посольство, Конзульський Відділ.* При листовних запитаннях треба прикладати марки на відповідь.

Українське Радянське Посольство в Польщі.

(291-1-3

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Конференція в Ґенуї радить серед перепон, які старий Джордж поволи усуває: то успокоює Німців і большевиків, то знов гарячим Французам, виливає від часу до часу коновку зимної води на голову. Перепони, які стрічає конференція на кождім кроці — це наслідок версальського трактату, якого батьком був старий грішник Клемансо. Цим трактатом бажав Клемансо завести новий лад в Европі без згоди і проти волі двох найбільших і найсильніщих народів: німецького і російського. Отсе й мститься тепер на конференції в Ґенуї, бо Німці і большевики подали собі руки і зачинають тепер диктувати антанті. До цеї німецько-большевицької згоди прийшло ось-як: Англія приготовила плян відбудови Росії, але під напором Франції так його уложила, щоб Німеччина і Росія грали ролю дурного Івана. Росія, по цему пляну, мала бути перемінена в кольонію антанти, яка малаб там господарити, як в себе дома. А що відбудови Росії не можна доконати без второпних Німців, то плян допускає і їх до відбудови, але за радою Франції визначено їм ролю наймита. Це очевидно дуже подразнило Німців. А коли антанта зачала вести потаємні переговори з большевиками поза плечима Німців, тоді Німці заключили союз з большевиками. А большевикам здався дуже союзник. Бо саме Англія і Франція зажадали від большевиків, щоб вони приняли на себе 65 міліярдів, які царський уряд позичив в антанти, передовсім у Франції. Большевики сказали, що вони радо заплатять цей довг, але рівночасно зажадали, щоб антанта заплатила їм воєнні втрати, які Росія і Україна потерпіли в часі війни з Денікіном, Колчаком, Врангелем і з Польщею. Антанта намовила царських ґенералів і Польщу до війни, давала їм гроші і муніцію, тож нехай тепер заплатить кошти воєнні большевиків. Так казали большевики і нарахували тих коштів на 130 міліярдів. Вийшло отже таке, що антанта малаб ще 65 міліярдів доплатити большевикам. Це домаганнє большевиків дуже розгнівало Англію і Францію; вони вже радили, якби то большевиків упокорити — але большевики зробили з Німцями угоду і виступили тепер спільно проти антанти. Цею угодою Німці признали большевицький уряд законним урядом Росії, а большевики признали Німцям найбільші користи при відбудові Росії. Крім того обі сторони дарували собі взаїмно кошти воєнні. — Такий зміст німецько-большевицької угоди оголошено прилюдно. А більше як певне, що крім цеї угоди мусить ще істнувати тайна угода військова між Німеччиною і Росією.

Ця несподівана угода викликала бурю в Ґенуї. Франція дістала спазмів, обурювався чи удавав обуреного і Льойд Джордж, бо кажуть, що він знав про приготовання до німецько-большевицької угоди. Тай була причина до гніву у Франції. Німеччина в злуці з Росією — це величезна сила. Тому й зажадала Франція, щоб цю угоду розвязано. Але Німці і большевики висміяли таке жаданнє Франції. Здавалось, що ось ось конференція розібється! Але їй на поміч поспішив вуйко Джордж. Він накивав Франції, щоб не ставала дуба, бо вязи скрутить, а опісля з большевиками і Німцями розпочав торг та доконав того, що „і вовк ситий і коза ціла“. І німецько-большевицька угода не нарушена, і конференція уратована. Вправді Францію напала гикавка, а єї цуцики роблять гармідер, але Джордж робить своє. Отже конференція далі радить. Що врадить, про це напишемо другим разом.

Мадяри, по смерти короля Карла, проголосили своїм законним королем його сина, Оттона. Хочуть спровадити його до краю разом з його мамою Зитою та посадити його на престол тоді, коли на це згодиться антанта. Кажуть, що антанта не буде цему противитись. В такім разі управлялаб державою Зита, бо Отто ще малий та їздить на деревлянім кони.

Польща дуже занепокоєна німецько-большевицьким союзом. Польські ґазети бідкають, що Польща опинилась між молотом а ковалом, бо Німеччина і Росія скорше чи пізніще нападуть на Польщу. Та воно правда, що Польща має двох сильних ворогів, але побіч них є ще й більше тих ворогів. З сусідів Польщі, то хіба тимчасова сусідка удає приятельку Польщі, але це дуже кепська союзниця. Звісно прецінь, що Румуни є тоді героями, коли мають нагоду кинутись на... трупів. Тому вправді незавидне становище Польщі, але і не безнадійне. Нам здається, що коли Польща обмежить своє панованнє тільки на тих землях, де польський народ живе в подавляючій більшости, то тоді не потрібує Польща боятись ні Німців ні большевиків.

ВСЯЧИНА.

Дирекція ґімназії з укр. мовою викл. в Перемишлі оповіщує: 1.) Письменний іспит зрілости розпічнеться у второк, 2 мая. 2.) По мисли рескр. Кураторії О. Ш. Л. з дня 3 марта 1922 ч. 2866/II буде польська мова в тутешній ґімназії, почавши від р. шк. 1922/23 предметом вступного іспиту до першої кляси. Приписані є ті самі вимагання що і при іспиті з української мови. Цей розпорядок буде вже примінений при іспитах в червні. (Гляди: Dziennik urzędowy dla okręgu lwowskiego з 5/4 1922 ч: 4 ст. 92.)

До давних і нових передплатників „Літературно — Наукового Вістника“. Довга й затяжна світова війна, і громадянська війна, що розвернулися з найбільшою силою на етнографічних українських землях, знищили багато культурних цінностей. Під їх тягарем упав і найбільший журнал, „Літературно — Науковий Вістник“. Деякі проби його відновлення не мали доси поводження. Та брак такого журналу в сучасній хвилі, відчувається загально. „Завдяки заходам кількох одиниць постановила Українська Видавнича Спілка відновити „Літературно — Науковий Вістник“, з'осередити довкола нього давних і нових співробітників і зробити його не лиш органом літератури й науки, але й вільної громадської думки, не стисненої партійними програмами та не звязаної клясовим світоглядом. На разі будуть поодинокі книжки журналу виносити 6 аркушів друку (96 ст.) Надіємося, що наша суспільність, віднесеться прихильно до тих змагань та підопре їх не тільки морально, але матеріяльно. Начальний редактор журналу Др. Дмитро Донцов, одвічальний редактор Володомир Гнатюк. Умови передплати Ціна: одної книжки з поруч. почт. перес. Мп 630. — Передплата до кінця вересня Мп. 3.000. -, до кінця року Мп. 4.800. Адреса редакції і адміністрації: *Володомир Гнатюк, Львів, вул. Чарнецького 24.*

Адвокат Др. Мирон Кондрат отворив канцелярію в Турці н. Стр. і веде її в домі п. Гр. Щипка. Наше селянство в Турчанщині має добру нагоду поручати свої справи свойому чоловікови.

Заг. Збори Секції У. С. Союза в Перемишлі відбулися дня 9 квітня с. р До Виділу ввійшли: Володомир Зиблікевич, гол. Теофіль Дмоховський, містогол. Ром. Водичко секр., Ром Дуда скарбник, А. Макух і А. Гайдукевич заст. вид. Вкладки належить вплачувати на руки скарбника кождого місяця між 1 — 15.

На нашій не своїй землі! Адміністрація податків у Львові надіслала „Р. Щадниці в Перемишлі отсе письмо з 20/3 1922 до ч. 12418/921: Do Szan Dyrekcyi Firmy „Ruska Szczadnycia“ w Przemyślu. Pismo tamtejsze z d. 16/3 1922 do l. 332/922 o wygotowanie nakazów zapłaty szczególnego podatku zarobkowego na lata 1919/1921 z d. 28/12 1921 l. 14418 w języku ruskim nie uwzględnia się, albowiem austryackie ustawy językowe obecnie nie obowiązują, a państwowym językiem urzędowym jest tylko język polski. — Fischer.

„Свій до свого“, це клич, який треба так довго в нас повторювати, поки він не стане національною заповідю, поки кожда українська душа не почитуватиме собі цего за непростимий гріх, що свій гріш чортови в зуби понесла, коли закупила товар в чужинця. На всіх перехрестних дорогах, в хаті й поза хатою, в день і в ночи треба кождому кричати в ухо так довго, поки не зрозуміє цеї англійської пословиці, що з жебрачим народом ніхто не рахується. Тому ми мусимо дбати про розвиток свойого промислу. Коли який народ купує у чужих, збогачує чужих, а сам, як дідом був, так і буде. Тому витаємо ми тих наших людей, що кинулися до промислу. Алеж з другої сторони ми мусимо вважати, щоби наш рідний промисл всіми силами поперти. Пишемо це з нагоди отворення в Перемишлі першої української фабрики цукорків „Фортуна“. Від сьогодня кождий поважний батько і громадянка-мати повинні купувати цукорки для своїх дітей тільки з нашої фабрики. А ти маленький Івасику, або Марусенько, коли побачиш, що тобі дали чужий цукорок, заплач, скривися і скажи: „Я не хоцу отруї, — дайте мені „Фортуну“! Сільські крамнички нехай відразу замовлять собі цукорки з фабрики: „Фортуна“ Перемишль, Ґродзка 13.

† Марія з Діяковських Сербенська,
жена адвоката упокоїлася в Бозі д. 17 IV. с. р. в Перемишлі в 50 р. життя. В. Й. П.

ПОДЯКА. Тяжким горем прибиті по страті Найдорожчої Матери цею дорогою складають підписані найщиріщу подяку Всч. Священству, П. Т. хорови укр. студентів на руки Вп. А. Березовського і всім, що зволили взяти участь в похороні. — *Іванна, Ольга, Дора, Зофія і Марія Сербенські.*

„Театральне Мистецтво“

вістник театрального життя.

Виходить раз в місяць. — **Ціль видавництва:**

В першу чергу дати змогу всім нашим театральним орґанізаціям освітлювати на сторінках свого журналу — свої професійні справи. Ознакомлювати ширшу публіку з розвитком рідного драматичного мистецтва. Дати змогу орґанізаторам наших народніх аматорських театрів — при помочи свого театрального журнала підносити працю аматорських гуртків до висоти справжнього театрального мистецтва. Ширити замилування й любов до рідної сцени, бо ніщо не зможе так освідомлювати й запалювати в серці людини почуття національної гордости — як театр — своїм живим словом. На сторінках журналу „Театральне Мистецтво“ знайде кождий потрібні йому відомости про будову сцени, декорації, костюми, про вибір пєс і т. п. „Театральне Мистецтво“ подає звіти й рецензії з театральних вистав, де-б вони не відбувались. „Театральне Мистецтво“ міститиме сильветки й характеристики наших визначних артистів й театр. діячів. Врешті „Театральне Мистецтво“ міститиме й белетристичні твори з театрального життя. Як додаток до „Театрального Мистецтва“ виходитиме що місяця з кождим випуском журналу — одна осібна книжечка, театральна п'єса (у розмірі 1—2 арк. друку), п. н.:

„Театральна Бібліотека“.

Передплата на сам журнал без додатку річно 800 Мп., з літ. додатком 1600 Мп. Для Австрії: 1600 і 3200 Кор. Для Чехословаччини 200 К. ч. (з дод. 400 К. ч.) Для Америки 1 дол.

Адрес Редакції:

„Театральне Мистецтво“, Львів, вул. Куркова, ч. 10.

Заходом філії „Учительської Громади“ в Перемишлі відбудеться **в неділю 30. квітня с. р.** о год. **5.** попол. в салі „Дівочого Інституту“ відчит *Дра Іляріона Свенціцкого* на тему: *Гоголь і його значіння в українській і русскій літературі.*“ Виділ. (295)

Потрібна **до заряду домом у священика,** вдівця на селі інтеліґентна а самітна особа. Блищі інформації в Адм. „Укр. Голосу“ під „Заряд дому.“ (296)

Хто знавби, що сталося, або де перебуває моя жінка **Варвара Міллер,** бльондина росту середнього, літ 38, (з лівої сторони не має зуба) лице подовгасте, очі сиві, яка перед трема місяцями видалилася з хати і до сьогодня не повернула, зволить ласкаво повідомити мене на адресу: **Міллер Стефан, Святе,** почта. **Радимно** евентуаль. за винагородженєм

Потрібна **бездітна середних літ вдова по священику до заряду дому.** Зголошення з услівями під адресою: Володимир Риняєць парох в Белзці почта: Белз. (292—1—1)

Концесіонований будівничий,

Українець, виконує всякого рода деревляні і муровані пляни, та кошториси. Може приймити керовництво будови, або відповідну посаду. **Іван Мандзюх, Яворів коло Львова** у Саваринів. (290-1-2)

ШТУЧНУ ВОЩИНУ з чистого пчільного воску досконало виконану доставляє і приймає **віск** на перерібку **„Пасічнича Спілка“** Львів, вул. Зіморовича Ч. 20. — Близші інформації на жадання. 289—1-3

Одиноке Українське парцеляційне товариство „ЗЕМЛЯ“ у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 43.

Переводить парцеляції більших посілостей, інтабулює зараз купців за властителів куплених ними ґрунтів. Має урядове уповажнення до парцеляції. Приймає гроші на вкладки щадничі. — Дає інформації в справах парцеляційних.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ в ПЕРЕМИШЛІ, ВУЛ. КОСТЮШКА Ч. 5.

Приймає і виплачує щадничі вкладки щоденно з винятком неділь і українських свят в урядових годинах і опроцентовує їх на 4%. (Вкладкові книжочки „Української Щадниці“ мають пупілярну обезпеку). — Уділює позички гіпотечні, векслеві і на підклад цінних паперів.

Важне для купців, кооператив і селянських крамниць!

— Ново заложений —

ГУРТОВНИЙ СКЛАД

ґалянтерійних, норимберських, ґузиків, ниток і кравецького приладдя, панчіх, скарпиток і виробів з полотна поручає фірма

„Mierpol“ Йосиф Векслер

Львів, Сикстуська 2. **— Тел. 724 .—**

Філії: Варшава, Краків, Відень.

250—2—4

Кооператив для промислу і торговлі скірою

стов. зар. з обм. пор. у ЛЬВОВІ

вул. Вірменська ч. 8. — — — — — — — — — — — — (коло Народного Дому)

Уділ **5000** мк., впис **100** мкп.

Вписуйтеся в члени!!

На складі **добірний товар** по приступних цінах. 233—2—5

До Америки й Канади

найскорші й найбільші кораблі на світі

ЛІНІЯ КУНАРД

(CUNARD LINE)

Львів, вул. Сикстуська 37. напроти головної почти.

Продажа шіфкарт. — Інформації даром.

Уважайте на число **37.** вул. **Сикстуська.**

Тернопіль вул. Коперника 17. **Cosulich Line** Тернопіль вул. Коперника 17

Постійне, правильне получене з Америкою,

до північної Америки і полудневої (Бразилії і Арґентини).

Найблищі кораблі відходять:

До Нового Йорку:

пароход	**„Арґентина“**	10 червня
поспіш. пароход	**Presidente Wilson**	17 червня
„ „	**„Belvedere“**	11 липня
„ „	**Presidente Wilson**	5 серпня

Ціна з Тернополя до Нового Йорку разом з утриманнєм при порті **106** ам. дол.

До Бразилії і Арґентини:

пароход:	„Sofia“	7 квітня
„	„Columbia“	5 мая

Ціна з Тернополя до Бразилії і Арґентини разом з візами транзитовими і утриманнєм при порті **61 дол. амер.** Віза арґентинське платить сам пасажер в конзуляті і коштує від кождого пашпорта 3 дол. ам.

Всіляких порад і вияснень що до еміґрації уділяється радо — — відворотною почтою, або особисто в Тернополі — — при вул. Коперника ч. 17.

ГАРБАР Гартман Шерер,

— Стрий, вул. Крива ч. 15. —

принимає до виправлення сирі шкіри а також для краної білої виправи. (288-1-1)

ДЗВОНИ **з найлучшого металю, з чистим дзвінким голосом та по найтаншій ціні, з 25-літною ґарантією можна купити або замовити:**

в „Першій Українсько-американській ліярні“ і складі церковних дзвонів

К. Фельчиньского в Тернополі

вул. Гарновського 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічо спільного з фірмою: „Братя Фельчиньскі в Калуші.“ 152—1-х

Дахівку палену, бляху поцинковану, прасп до глу, млинські машини, ропні мотори льокомобілі ітд. продає й вписає: **Український Будівельний Союз,** Львів, вул. Осолінських 6. 238—4—10

Насіння ярин, пашних бураків, трав і червоної конюшини поручає **І. БОРНС, Перемишль.** 6—6

ДО

КАНАДИ В 8 ДНЯХ

нашими першорядними, поспішними кораблями.

Продажа корабельних карт до Америки, Канади Куби і Мексику. — Інформації уділяє безплатно

Голяндсько-Американська Лінія

Львів, Городецька 101. 169—6—6

Жадайте!!! Завжди одиноко певного і успішного Жадайте!!!

Дріжджового Порошку і Ваніліового

виробу з охоронною маркою

цукру „RITTER“-A „LEW“

не дозваляйте, щоби впихали вам в руки фальсифікати, бо поносите тим способом шкоду!

Всюди до набуття! 241—4—4

За редакцію відвічає: Др. Володимир Загайкевич.

З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.